

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

ПОГОДЖУЮ:

Гарант ОПП, к.е.н., доц.

Анна КОСТЯКОВА

«01» жовтня 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Ректор, д.т.н., проф.

Сергій КЮРЧЕВ

«21» жовтня 2024 р.

ПРОГРАМА
АТЕСТАЦІЙНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Запоріжжя, 2024

Підготовлено робочою групою:

Яцух Олена Олексіївна - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, обліку і оподаткування Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;

Трусова Наталія Вікторівна – доктор економічних наук, професор кафедри фінансів, обліку і оподаткування Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;

Костякова Анна Анатоліївна – гарант освітньої програми, керівник робочої групи, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;

Цап Володимир Дмитрович - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;

Косторной Сергій Володимирович – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;

Кучеркова Світлана Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;

Чкан Ірина Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;

Юрченко Олександр Анатолійович – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;

Мешкова Олена Вікторівна – головний бухгалтер Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного.

Розглянуто на засіданні кафедри фінансів, обліку та оподаткування від 01 жовтня 2024 р., протокол № 3

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу від 18 жовтня 2024р., протокол № 3 та методичною комісією факультету ННІ ЗУП від 18 жовтня 2024р., протокол № 2

ВСТУП

Програму атестаційного кваліфікаційного екзамену підготовлено відповідно до вимог Положення про атестацію здобувачів вищої освіти в Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного від 24.12.2020р. № 242-ОД, Тимчасового порядку проведення атестації здобувачів вищої освіти в дистанційному режимі у Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного (схвалене засіданням Вченою Радою ТДАТУ від 31.01.2023р., Протокол № 7), Освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» (ОПП), що регламентують зміст програми та засоби діагностики якості підготовки Бакалавра обліку і оподаткування з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 071 Облік і оподаткування.

Атестаційний кваліфікаційний екзамен передбачає перевірку опанування програмних результатів навчання здобувачами ВО, що передбачені Стандартом вищої освіти України за спеціальністю 071 Облік і оподаткування для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, схвалений від 19.11.2018р. наказом № 1260 та введений в дію з 2018/2019 навчального року (<http://surl.li/aeutnf>) та ОПП «Облік і оподаткування» ([oo_bak_2024.pdf](#)), здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування в умовах комплексності та невизначеності умов.

Програма атестаційного кваліфікаційного екзамену містить складові змістових модулів освітніх компонент циклу професійної та практичної підготовки Бакалавра обліку і оподаткування за ОПП «Облік і оподаткування» ([oo_bak_2024.pdf](#)) з врахуванням вимог Програми предметного тесту з обліку та фінансів єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра, затвердженої Наказом Міністерства освіти і науки України від 11.02.22 №154.

В програмі представлено список рекомендованих нормативно-правових, сучасних та професійних джерел інформації.

ЕТАПИ ТА ЗАГАЛЬНИЙ ЗМІСТ АТЕСТАЦІЙНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Атестація здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування», передбачає виконання кваліфікаційних завдань, є формою кваліфікаційних випробувань, яка дозволяє об'єктивно і достовірно визначити рівень освітньої і професійної підготовки випускників вищого навчального закладу за даним освітнім ступенем. До програми атестаційного кваліфікаційного екзамену включено наступний перелік освітніх компонент: Бюджетна система; Оподаткування I, II; Банківська справа, облік і звітність в банках; Страхування; Фінанси підприємств; Фінансовий аналіз; Фінансовий облік I, II; Звітність підприємств; Управлінський облік; Аудит.

Атестаційний екзамен складається з двох етапів:

Перший етап передбачає теоретичну складову (частину) перевірки знань предметної області та розумінь професійної діяльності в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування, що формують перелік загальних та фахових компетентностей, зазначених в Стандарті вищої освіти України за спеціальністю 071 Облік і оподаткування для першого (бакалаврського) рівня та варіативної його частині в університеті.

Другий етап передбачає практичну складову у вигляді комплексних ситуаційних задач, спрямованих на перевірку здатності випускниками освітньо-професійної програми розв'язувати складні спеціалізовані завдання та вирішувати практичні проблеми в ході майбутньої професійної діяльності в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

ВИМОГИ ДО СКЛАДОВИХ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Вимоги до проведення першого етапу атестації здобувачів ВО. Система базових тестових завдань сформована експертним оцінюванням кожного завдання і їх сукупності та охоплює теми змістовних модулів освітніх компонент, зазначених вище, що включені до кваліфікаційного екзамену.

Дані завдання є закритою формою із запропонованими відповідями, з яких обирають правильні з множини вибору (чотири відповіді, тільки одна з яких є

правильною). Запитальна частина формулюється у стверджувальній чи запитальній формі стисло, чітко, без подвійного тлумачення. Елементи відповіді частини тестового завдання мають окрему індексацію. Можливі відповіді не відокремлюються будь-яким знаком та розташовуються під запитальною частиною. Добірка завдань кожного варіанту включає таку кількість, яка є достатньою для забезпечення відповідної точності вимірювання.

Теоретична частина атестаційного екзамену становить 400 тестових питань теоретичного та практичного спрямування у системі MOODLE на базі Освітнього порталу ТДАТУ. Представництво кожної освітньої компоненти забезпечується пропорційно, враховуючи структуру Предметного тесту єдиного фахового вступного випробування, а варіативність тестових завдань забезпечується за допомогою використання алгоритмів випадкового вибору запитань. Під час атестації здобувачів ВО передбачено розв'язання 60 тестових завдань протягом 60 хвилин.

Вимоги до проведення другого етапу атестації здобувачів ВО. Практична складова моделює реальну ситуацію, з якою може зустрітися випускник спеціальності 071 «Облік і оподаткування» ОС «Бакалавр» у практичній діяльності на первинних посадах, імітує процес підготовки, прийняття і реалізації управлінського рішення. Структурно задачі складаються із характеристики ситуації (вихідні умови), інформаційного-аналітичного забезпечення, чітко сформованого завдання. Практична складова атестаційного кваліфікаційного екзамену передбачає комплект з 60 спеціалізованих завдань (ситуацій), з включенням 2 практичних завдань в кожний атестаційний білет. Загалом передбачено 30 атестаційних екзаменаційних білетів під час атестації здобувачів ВО на розв'язування яких виокремлено 120 хвилин.

ОЦІНЮВАННЯ СТУПЕНЯ ВІДПОВІДНОСТІ ЗНАНЬ ВИЗНАЧЕНИМ КРИТЕРІЯМ

Відповідно до «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти в Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного» від 24.12.2020р. № 242-ОД та Тимчасового порядку проведення атестації здобувачів вищої освіти в дистанційному режимі у Таврійському державному

агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного (схвалене засіданням Вченою Радою ТДАТУ від 31.01.2023р., Протокол № 7) оцінювання результатів складання атестаційного кваліфікаційного екзамену відповідає прийнятій в університеті системі оцінювання знань (таблиця 1).

Таблиця 1

Шкала оцінювання

Підсумкова кількість балів	За національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Визначення
90-100	зараховано	A (відмінно)	Повнота та якість представленого пакету документів, активність на заняттях, відсутність пропусків, здатність систематизації та узагальнення отриманих результатів аналізу
82-89	зараховано	B (дуже добре)	Вище середнього стандарту, але з деякими порушеннями якості наданих матеріалів, меншою активністю на заняттях
75-81	зараховано	C (добре)	Загалом добре опанування прийомami обробки форм фінансової звітності, але недостатня активність на заняттях, наявність їх пропусків
67-74	зараховано	D (задовільно)	Достатнє засвоєння прийомів аналізу звітності, але надання пакету документів з певними порушеннями вимог, відсутність активності на заняттях, наявність пропусків, відсутність аргументованої відповіді на запитання викладача
60-66	зараховано	E (достатньо)	Відповідає мінімальним вимогам
35-59	не зараховано	FX (незадовільно з можливістю перескладання)	Не відповідає мінімальним вимогам
0-34	не зараховано	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)	Не відповідає мінімальним вимогам

Критерії оцінювання атестаційного кваліфікаційного екзамену наступні:

- теоретична складова - 60 тестових завдань – 1 бал за кожну правильну відповідь (максимальна кількість балів 60);
- практична складова – максимум 20 балів за кожну правильну відповідь (максимальна кількість балів 40) (таблиця 2).

Критерії оцінювання практичної складової

Характеристики відповіді	Кількість балів
Відповідь містить послідовну та аргументовану розв'язку задачі, продемонстрована здатність робити власні висновки	19-20
Відповідь містить послідовну розв'язку задачі, розрахунки здійснено вірно, але недостатньо аргументовані висновки	16-18
Відповідь є не аргументованою, алгоритм розв'язки задачі дотриманий, але мають місце помилки в розрахунках	13-15
Не дотримано алгоритм розв'язки задачі, присутні помилки в розрахунках	10-12
Завдання вирішено з помилками, відсутні висновки	7-9
Завдання вирішено з грубими системними помилками, відсутні висновки	5-6
Завдання не вирішено або частково вирішено з принциповими помилками	0-4

Виконання усіх завдань з атестаційного кваліфікаційного екзамену є обов'язковим. Окремо оцінюється кожне завдання. Підсумкова оцінка екзамену визначається як середня з позитивних оцінок за кожен вид екзаменаційних завдань. Оголошення результатів атестації, а також прийняття рішення про присвоєння здобувачам ВО кваліфікації Бакалавра обліку та оподаткування приймається на закритому засіданні Екзаменаційної комісії відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь у її засіданні та відповідає нормам «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти в Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного» від 24.12.2020р. № 242-ОД та Тимчасового порядку проведення атестації здобувачів вищої освіти в дистанційному режимі у Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного (схвалене засіданням Вченою Радою ТДАТУ від 31.01.2023р., Протокол № 7).

***ЗМІСТ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ, ЩО ВКЛЮЧЕНІ ДО ПРОГРАМИ
КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ***

Зміст освітньої компоненти «Фінансовий облік І»

1. Основи побудови фінансового обліку та фінансової звітності
2. Облік грошових коштів

3. Облік дебіторської заборгованості та резерву сумнівних боргів
4. Облік фінансових інвестицій
5. Облік основних засобів, інших необоротних матеріальних та нематеріальних активів
6. Облік запасів
7. Облік готової продукції та витрат виробництва

Рекомендована література

1. Закон України «Про фінансовий облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р. №996 – XIV (за станом на 07.08.2015) URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14&p=1306924068985324>
2. Гордієнко Н. І. Фінансовий облік : навч. посіб. Харків. нац. ун-т міськ. госпва ім. О.М. Бекетова. 3-тє вид., перероб. і допов. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. 288 с.
3. Крупка Я. Д. Фінансовий облік : підручник; 3-тє вид., доп. та перероб. / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, П. Н. Денчук [та ін.]. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 488 с.
4. Фінасовий облік - 1 (у схемах і таблицях) Частина - 1: навч. посіб./ [М.Т. Теловата, О.В. Петраковська]; за заг. ред. М.Т. Теловатої Київ: Інтердрук, 2019. 217 с. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/4060>.

Зміст освітньої компоненти «Фінансовий облік II»

1. Облік поточних та довгострокових зобов'язань
2. Облік праці та її оплати
3. Облік розрахунків з бюджетом з податків та обов'язкових платежів
4. Облік доходів і витрат і фінансового результату
5. Облік власного капіталу

Рекомендована література

1. Закон України «Про фінансовий облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р. №996 – XIV (за станом на 07.08.2015) URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14&p=1306924068985324>

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.

3. Гордієнко Н. І. Фінансовий облік : навч. посіб. Харків. нац. ун-т міськ. госпва ім. О.М. Бекетова. 3-тє вид., перероб. і допов. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. 288 с.

4. Крупка Я. Д. Фінансовий облік : підручник; 3-тє вид., доп. та перероб. / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, П. Н. Денчук [та ін.]. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 488 с.

5. Фінасовий облік - 1 (у схемах і таблицях) Частина - 1: навч. посіб./ [М.Т. Теловата, О.В. Петраковська]; за заг. ред. М.Т. Теловатої Київ: Інтердрук, 2019. 217 с. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/4060>.

Зміст освітньої компоненти «Управлінський облік»

1. Сутність управлінського обліку
2. Класифікація і поведінка витрат
3. Система обліку і калькулювання за повними витратами
4. Система обліку і калькулювання за змінними витратами
5. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку
6. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень
7. Бюджетування і контроль
8. Облік і контроль за центрами відповідальності

Рекомендована література

1. Голов С.Ф. Управлінський облік. Підручник. К.: ЦУЛ, 2021.534с.
2. Охотнік С.І., Свічкарь Н.М. Управлінський облік: від теорії до практики. К.: Акцент ПП. 2023. 512с.
3. Зелікман В.Д. Управлінський облік: Навч. посібник / В.Д. Зелікман, І.М. Ізвекова, Р.Б. Сокольська та ін. Дніпро: НМетАУ, 2017. 198 с. URL: <https://nmetau.edu.ua/file/uproblik-2017.pdf>
4. Управлінський облік. Практикум : навчальний посібник / Н. В. Тлучкевич. Луцьк : Луцький НТУ, 2018. 216 с.

Зміст освітньої компоненти «Оподаткування І, ІІ»

1. Сутність та види податків.
2. Адміністрування податків, зборів, платежів.
3. Податок на доходи фізичних осіб. Військовий збір
4. Єдиний соціальний внесок.
5. Єдиний податок.
6. Податок на додану вартість.
7. Акцизний податок. Мито
8. Податок на прибуток підприємств.
9. Плата за землю.
10. Місцеві податки та збори.
11. Екологічний податок. Рентна плата.

Рекомендована література

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Закон України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" від 8 липня 2010 року N 2464-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>
3. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
4. Податкова система: Навчальний посібник / С.В. Косторной, О.О. Яцух, В.Д. Цап [та ін.]; за ред. С.В. Косторного. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2018. 196 с.
5. Томнюк Т. Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с

Зміст освітньої компоненти «Фінанси підприємств»

1. Основи організації фінансів підприємств.
2. Організація грошових розрахунків підприємств.

3. Грошові надходження підприємств.
4. Формування і розподіл прибутку підприємств.
5. Оборотні засоби та кошти підприємства.
6. Фінансове забезпечення відтворення основних фондів.
7. Джерела фінансового забезпечення діяльності підприємств.

Рекомендована література

1. Непочатенко О. О. Фінанси підприємств: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2021. 504 с.
2. Яцух О. О., Захарова Н. Ю., Цап В. Д. Фінанси підприємства 2. Навчальний посібник. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2020. – 697 с.
3. Фінанси підприємств: навч. посібник / О. О. Яцух [та ін.] ; за ред. О. О. Яцух ; ТДАТУ. - Мелітополь, 2018. - 292 с.
4. Фінанси підприємств: підручник / О.Б. Курило, Л.П. Бондаренко, О.Й. Вівчар, О.М. Чубка. К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 340 с.
5. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 292 с.

Зміст освітньої компоненти «Звітність підприємств»

Тема 1. Призначення фінансової звітності і загальні вимоги до її підготовки та подання

Тема 2. Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Тема 3. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Тема 4. Звіт про рух грошових коштів

Рекомендована література

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996 – XIV (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>.
2. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013р. № 73 URL: <http://www.minfin.gov.ua>.

3. Про затвердження методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності: наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013р. № 433 URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

4. Звітність підприємств. Курс лекцій, частина I «Фінансова звітність» / О.Г. Сокіл, Н.Ю. Захарова, А.А. Костякова. Мелітополь: Люкс, 2021. 160с.

Зміст освітньої компоненти «Фінансовий аналіз»

1. Теоретичні основи та інформаційне забезпечення фінансового аналізу.
2. Аналіз майна підприємства.
3. Аналіз стану та використання оборотних активів.
4. Аналіз вхідних і вихідних грошових потоків.
5. Аналіз капіталу підприємства.
6. Оцінка фінансового стану підприємства.
7. Аналіз фінансової стійкості, ділової активності та кредитоспроможності підприємства.
8. Комплексний фінансовий аналіз прибутковості підприємства.
9. Аналіз і прогнозування можливого банкрутства підприємства.

Рекомендована література

1. Власюк Н. І. Фінансовий аналіз: навч. посібник / Н. І. Власюк. Львів: Вид-во «Магнолія-2006», 2022. 354с.
2. Приймак С.В. Фінансовий аналіз. Практикум: [навчальний посібник]. Львів, 2021. 264 с.
3. Трусова Н.В., Терещенко М.А. Фінансова аналіз підприємства: методика та практика: Навчальний посібник / Н.В. Трусова, М.А. Терещенко. 2-ге вид. Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2019. 272 с.
4. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астроя», 2020. 434 с.
5. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз. Навчально-методичний посібник для практичних занять і самостійної роботи / Ю. М. Тютюнник. Полтава: ПДАУ, 2021. 99 с.

Зміст освітньої компоненти «Банківська справа, облік і звітність в банках»

1. Механізм створення і реєстрації банківської установи.
2. Характеристика ресурсів банківської установи та порядок їх формування.
3. Структура, складові та метод розрахунку регулятивного капіталу.
4. Операції банку – сутність та класифікація.
5. Характеристика етапів процесу кредитування.
6. Оцінка кредитоспроможності позичальника.
7. Форми забезпечення кредитних зобов'язань.
8. Формування вартості кредитних ресурсів.
9. Кредитний ризик: визначення і мінімізація витрат.
10. Характеристика та види нетрадиційних банківських операцій і послуг.
11. Вексельні операції банків.
12. Фінансова стійкість і ліквідність банку.
13. Депозитні операції банків.
14. Організація проведення касових операцій банку.

Рекомендована література

1. Про банки і банківську діяльність. Закон України від 07.12.2000 № 2121-III
2. Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. Закон України від 20 вересня 2001 р. № 2740-III.
3. Тридід О.М., Самородов Б.В., Вядрова І.М. та ін. Банківська система: підручник / О.М. Тридід, Б.В. Самородов, І.М. Вядрова та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко. - Львів : «Новий Світ - 2000», 2020. 536 с.
4. Банківська система : підручник / [М. Крупка, Є. Андрушак, Н. Пайтра та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. Крупки. – 2-ге вид., переробл. і доповн. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 524 с.

Зміст освітньої компоненти «Страховання»

1. Економічна сутність, функції та принципи страхування.
2. Класифікація страхування за об'єктами: галузі, підгалузі та види.
3. Форми проведення страхування. Порівняльна характеристика обов'язкового та добровільного страхування.

4. Класифікація та характеристика ризиків у страхуванні.
5. Поняття страхового ринку та його структура. Страхові посередники, їх роль на страховому ринку.
6. Страхова премія, страхова сума та страхове відшкодування, умовна та безумовна страхова франшиза.

Рекомендована література

1. Про страхування. Закон України, 2023 р. № 1909-ІХ.
2. Журавка О.С. Страхування: навчальний посібник / О.С. Журавка, А.Г. Бухтіарова, О.М. Пахненко. Суми: Сумський державний університет, 2020. 350 с.
3. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навчальний посібник / Мельник Т. А., Сибірцев В. В. - Кропивницький: ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307 с.
3. Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях) : навч. посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. 221 с.

Зміст освітньої компоненти «Бюджетна система»

1. Сутність, призначення і роль бюджету держави.
2. Бюджет як основний фінансовий план держави.
3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування.
4. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України.
5. Принципи побудови бюджетної системи.
6. Бюджетна політика як важлива сфера фінансової політики.
7. Призначення та структура бюджетного механізму.
8. Стадії та учасники бюджетного процесу.
9. Державний фонд регіонального розвитку.
10. Склад доходів державного бюджету.
11. Склад доходів місцевих бюджетів.
12. Методи обмеження та шляхи скорочення дефіциту бюджету.
13. Складання бюджетної декларації та проекту державного бюджету України.
14. Бюджетні трансферти та їх види.
15. Бюджетна класифікація та її структура.

Рекомендована література

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI (зі змінами та доповненнями).
2. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с.
3. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. 272 с.
4. Ярошевич Н.Б. Бюджетна система: Практикум: Навчальний посібник/ Н.Б. Ярошевич, І.Ю. Кондрат, А.І. Якимів. Львів: «Новий Світ2000», 2019. 400 с.
5. Сидорович М. Муніципальні фінанси : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Марія Сидорович. Київ : НаУКМА, 2021. 68 с.